

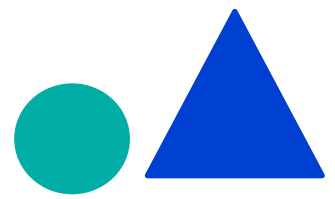
Stadig flere vil blive bedre til at sortere – men de glemmer elektronikken

En IDA befolkningsundersøgelse af danskernes
affaldssorteringsadfærd og -holdninger

Maj 2020

Freja Kirstine Kjær, Junioranalytiker
fkk@ida.dk

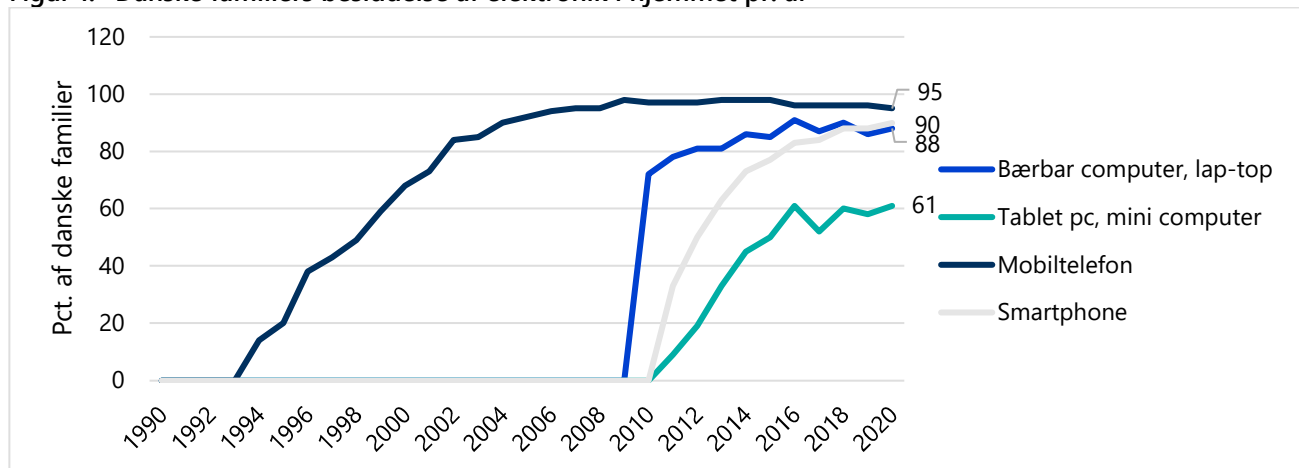

Stadig flere vil blive bedre til at sortere – men de glemmer elektronikken

Genanvendelse af elektronisk affald er vigtigt, fordi det både indeholder mange værdifulde materialer, men også mange farlige stoffer – både for miljøet og for mennesker.

Som vist på figur 1, har næsten alle danskere har en mobiltelefon (90 pct.), en smartphone (90 pct.) og en bærbar i hjemmet (88 pct.). Knap to ud af tre har derudover også en tablet (61 pct.). Om disse devices er velfungerende eller ej er et større spørgsmål. En grundlæggende forudsætning for genanvendelse af affald er, at det samles ind, og her er Danmark et af de bedste lande i EU. På et år indsamles der således 100.000 tons elektronisk affald i Danmark. Miljøstyrelsen fremhæver dog i deres rapport *Danmark uden affald – genanvend mere, forbrænd mindre*, at danskerne godt kan blive bedre til at genanvende deres elektronik¹.

Figur 1. Danske familiers besiddelse af elektronik i hjemmet pr. år

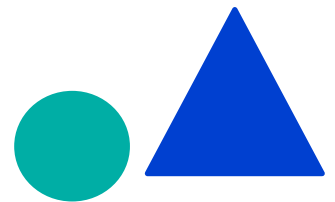
Kilde: Danmarks Statistik (2020). Tabel VARFORBR. Familiernes besiddelse af elektronik i hjemmet efter forbrugsart og tid.

Danmark er foruden dette også et af de lande i Europa, der producerer mest affald. På et år smides der ifølge Miljøstyrelsen 447 kilo ud pr. dansker, hvilket svarer til, at én dansker i gennemsnit smider 8 kilo affald ud om ugen. Hertil kommer affaldet fra industri og detailhandlen.¹

At mindske mængden af affald, der brændes, er en af måderne, hvorpå Danmark kan nå 2050-målsætningen om et klimaneutralt samfund. I den forbindelse fremlagde Regeringen d. 18. maj 2020 deres vision for en klimaneutral affaldssektor. Målet er bl.a., at 80 pct. af plastikaffaldet fjernes fra forbrændingsanlæggene i 2030. For at nå i mål med denne vision fremlagde Regeringen også en række initiativer. Et af initiativerne handler om, at danskerne skal affaldssortere mere end de gør for nuværende. Et andet initiativ er, affaldssorteringen skal strømlines, således fremgangsmåden er den samme på tværs af landet.² I sommeren 2019 spurgte User-needs for ingeniørforeningen, IDA et repræsentativt udsnit af danskerne om deres forhold til affaldssortering.

¹ Miljøstyrelsens rapport "Danmark uden affald – genanvend mere, forbrænd mindre". Kan lokaliseres på: https://mst.dk/media/mst/Attachments/Ressourcestrategi_DK_web.pdf

² Regeringens vision for affaldssektoren. Kan lokaliseres på: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/regeringen-vil-have-co2-regningen-for-affald-ned/>
Affaldssortering i 10 fraktioner. Kan lokaliseres på: <https://mfvm.dk/miljoe/en-mere-groen-affaldssektor/>

Her angav 64 pct., at de enten var enige eller meget enige i, at de på tidspunktet for undersøgelsen sorterede mere affald, end de gjorde to år forinden. Dette indikerer, at danskernes vaner også rykker sig mod en hverdag med mere affaldssortering.

Med afsæt i ovenstående er det derfor interessant at undersøge danskernes vaner med samt holdning til affaldssortering – herunder også genanvendelse af elektronik. I 2020 har Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA således spurgt et repræsentativt udsnit af den danske befolkning (2.000 personer) om deres forhold til netop dette.

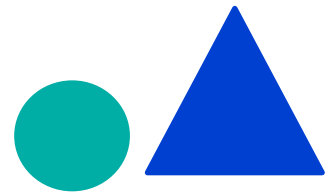
Analysens hovedkonklusioner

Analysen viser, at ca. halvdelen af respondenterne har velfungerende elektronik liggende derhjemme uden at gøre brug af den. Heriblandt angiver 38 pct., at der er tale om mobiltelefoner. Hertil viser analysen, at der er en overvægt af mænd, der har elektronik liggende derhjemme: For eksempel har 42 pct. af mændene mod 35 pct. af kvinderne en velfungerende mobiltelefon liggende derhjemme uden at gøre brug af den. Der er desuden en tendens til, at ældre er mindre tilbøjelige til at have elektronik liggende, de ikke bruger. For eksempel har 66 pct. af de 60-70-årige samt 61 pct. af de 50-59-årige ikke elektronik liggende, de ikke anvender. Dette gælder for 38 pct. af dem under 30 samt 43 pct. af de 30-39-årige.

For næsten halvdelen (45 pct.) af dem, der har en mobiltelefon liggende, som de ikke bruger, gælder det, at de gemmer den som en ekstra telefon. For at undgå dette og dermed gøre genanvendelse af mobiltelefonen interessant angiver flest (37 pct.), at det skal medfølge en økonomisk fordel. Det fremstår også essentielt (27 pct.), at det skal være nemt og enkelt at genanvende sin mobiltelefon. Der er en overvægt af mænd (40 pct.), der finder den økonomiske fordel vigtig. Dette gælder for 32 pct. af kvinderne. Der er i den forbindelse en tendens til, at det er vigtigere for kvinder (26 pct.), at man i genanvendelsen får hjælp til at slette billeder, kontaktoplysninger mv. Dette gælder for 15 pct. af mændene. Den økonomiske fordel fremtræder også særligt vigtig hos den yngre del af befolkningen i forhold til, hvad der kunne hæve interessen for genanvendelse af mobiltelefoner: 54 pct. af dem under 30 angiver således dette som en vigtig faktor i modsætning til 16 pct. af de 60-70-årige. Slutteligt er det vigtigst for de 60-70-årige, at de i forbindelse med genanvendelsen får hjælp til at slette billeder, kontaktoplysninger mv. Dette er mindst vigtigt (15 pct.) for de 40-49-årige.

I forhold til affaldssortering på et mere generelt plan er 58 pct. enten enige eller meget enige i, at de gerne vil sortere mere affald end de gør i dag. Dette gælder særligt for dem under 30 (60 pct.) og i mindst grad for de 40-49-årige (54 pct.). Der er i den forbindelse en tendens til, at affaldssorteringen er blevet vigtigere for danskerne, hvis man sammenligner med foregående år: I 2014 angav 47 pct. således, at de i meget høj grad eller høj grad ønskede at sortere mere affald, hvilket betyder at der er sket en stigning på 11 pct. point frem til i dag. At affaldssortering er besværligt, udgør en barriere for ca. en tiendedel: 9 pct. har således angivet, at de er enten enige eller helt enige i, at de ikke sorterer affald, fordi det er for besværligt. Dette erklærer 79 pct. sig enten helt uenige eller uenige i. Der er en tendens til, at det, at affaldssortering er besværligt, fylder mindst for de 60-70-årige. 91 pct. af de 60-70-årige er således enten uenige eller meget uenige i, at de ikke sorterer affald, fordi det er for besværligt. Dette gælder for 67 pct. af dem under 30.

Samme tendens udspiller sig mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden: 85 pct. i Region Sjælland er således uenige eller meget uenige i, at besværlighed udgør en barriere for deres affaldssortering mod 76 pct.

i Region Hovedstaden. Analysen viser endvidere, at 60 pct.³ har tillid til, at det affald de sorterer bliver sendt til genanvendelse. Her er der en lille overrepræsentation af kvinder (63 pct.), der har tillid til, at det affald de sorterer bliver sendt til genanvendelse. Dette gælder for 57 pct. af mændene. Regeringens plan om at ensrette affaldssorteringen møder endvidere stor opbakning: 80 pct. er enten enige eller meget enige i, at man bør sortere affald ens over hele landet, og 83 pct. er enten enige eller meget enige i, at offentlige institutioner (skoler, børnehaver, plejehjem mm.) skal sortere på samme måde som i private hjem.

Tabel 1. Har du følgende velfungerende elektronik derhjemme, uden længere at gøre brug af den?

	I alt
Mobiltelefon	38%
Tablet (fx iPad, Kindle)	25%
Laptops	28%
Ingen af delene	51%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 2. Har du følgende velfungerende elektronik derhjemme, uden længere at gøre brug af den? Opdelt på køn.

	Mand	Kvinde	I alt
Mobiltelefon	42%	35%	38%
Tablet (fx iPad, Kindle)	27%	23%	25%
Laptops	32%	24%	28%
Ingen af delene	47%	56%	51%

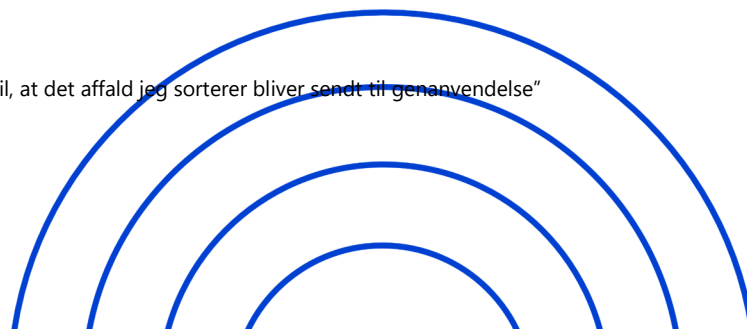
Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

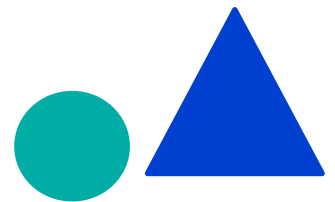
Tabel 3. Har du følgende velfungerende elektronik derhjemme, uden længere at gøre brug af den? Opdelt på alder.

	Under 30 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-70 år	I alt
Mobiltelefon	46%	49%	40%	31%	27%	38%
Tablet (fx iPad, Kindle)	29%	29%	30%	21%	17%	25%
Laptops	39%	33%	30%	20%	19%	28%
Ingen af delene	38%	43%	49%	61%	66%	51%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

³ Andel, der har svaret meget enig eller enig på udsagnet "Jeg har tillid til, at det affald jeg sorterer bliver sendt til genanvendelse"

Tabel 4. Hvilke af følgende udsagn passer bedst på årsagen til, at du har en velfungerende mobiltelefon, uden at gøre brug af den?

	I alt
Jeg gemmer den som en ekstra	45%
Jeg er bange for om andre kan få adgang til mine billeder, data mv. der ligger på mobilen	14%
Jeg mener ikke at mobiltelefonen har nogen værdi for nogen	11%
Jeg har planer om på et tidspunkt at indlevere den på genbrugsstationen eller i en butik hvor de tager imod den	14%
Jeg har planer om på et eller andet tidspunkt at genbruge mobiltelefonen (fx videregive eller sælge den)	14%
Jeg gemmer mobiltelefonen for reservedele	7%
Jeg mener at mobiltelefonen har sentimental værdi	9%
Jeg mener at det er for besværligt at skille mig af med mobiltelefonen – jeg ved ikke, hvor jeg kan aflevere den	7%
Jeg har glemt alt om mobiltelefonen, efter jeg har lagt den i en skuffe eller lignende	15%
Andet	13%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 5. Hvad kunne få dig til at aflevere mobiltelefonen til genbrug?

	I alt
Jeg skal have hjælp til at slette billeder, kontaktoplysninger mv.	20%
Jeg skal have information om hvor den kan afleveres – nemt og enkelt	27%
Jeg skal have en økonomisk fordel, fx ved at den bliver købt, får pant eller rabat ved køb af ny	37%
Andet	11%
Ved ikke	24%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 6. Hvad kunne få dig til at aflevere mobiltelefonen til genbrug? Opdelt på køn.

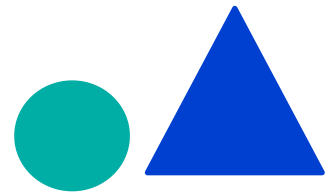
	Mand	Kvinde	I alt
Jeg skal have hjælp til at slette billeder, kontaktoplysninger mv.	15%	26%	20%
Jeg skal have information om hvor den kan afleveres – nemt og enkelt	25%	28%	27%
Jeg skal have en økonomisk fordel, fx ved at den bliver købt, får pant eller rabat ved køb af ny	40%	32%	37%
Andet	10%	11%	11%
Ved ikke	23%	24%	24%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 7. Hvad kunne få dig til at aflevere mobiltelefonen til genbrug? Opdelt på alder.

	Under 30 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-70 år	I alt
Jeg skal have hjælp til at slette billeder, kontaktoplysninger mv.	22%	19%	15%	18%	27%	20%
Jeg skal have information om hvor den kan afleveres – nemt og enkelt	30%	32%	23%	17%	27%	27%
Jeg skal have en økonomisk fordel, fx ved at den bliver købt, får pant eller rabat ved køb af ny	54%	38%	38%	26%	16%	37%
Andet	5%	6%	14%	20%	13%	11%
Ved ikke	17%	25%	25%	28%	25%	24%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 8. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg vil gerne sortere mere affald, end jeg gør i dag

	I alt
Helt enig	29%
Enig	29%
Hverken eller	25%
Uenig	9%
Helt uenig	6%
Ved ikke	2%
I alt	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 9. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg vil gerne sortere mere affald, end jeg gør i dag. Opdelt på alder.

	Under 30 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-70 år	I alt
Helt enig	34%	27%	28%	29%	29%	29%
Enig	33%	32%	26%	26%	29%	29%
Hverken eller	20%	26%	25%	26%	27%	25%
Uenig	5%	7%	13%	11%	8%	9%
Helt uenig	6%	5%	6%	6%	6%	6%
Ved ikke	2%	2%	2%	2%	1%	2%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 10. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg vil gerne sortere mere affald, end jeg gør i dag. Opdelt på alder. 2014 og 2020.

	2014	2020
Enig	24%	29%
Helt enig	23%	29%

Kilde 2014: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.012) & Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

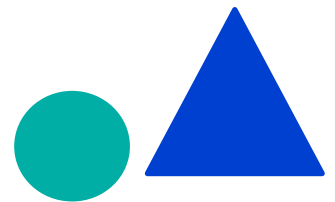
Note: Bemærk at svarkategorierne i 2014 var formuleret anderledes: *i meget høj grad, i høj grad, i nogen grad, i mindre grad, slet ikke, ved ikke*.

Tabel 11. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg sorterer ikke affald, fordi det er besværligt

	I alt
Helt enig	3%
Enig	6%
Hverken eller	10%
Uenig	24%
Helt uenig	55%
Ved ikke	1%
I alt	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 12. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg sorterer ikke affald, fordi det er besværligt. Opdelt på køn

	Under 30 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-70 år	I alt
Helt enig	3%	5%	2%	3%	1%	3%
Enig	14%	10%	4%	3%	1%	6%
Hverken eller	14%	14%	11%	8%	6%	10%
Uenig	33%	27%	24%	21%	18%	24%
Helt uenig	34%	44%	57%	65%	73%	55%
Ved ikke	2%	1%	2%	0%	1%	1%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 13. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg sorterer ikke affald, fordi det er besværligt. Opdelt på køn

	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	Hele landet
Helt enig	3%	2%	2%	3%	2%	3%
Enig	8%	4%	5%	6%	8%	6%
Hverken eller	12%	10%	11%	7%	11%	10%
Uenig	27%	22%	22%	23%	24%	24%
Helt uenig	49%	63%	58%	59%	54%	55%
Ved ikke	1%	0%	2%	1%	1%	1%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 14. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg har tillid til at det affald jeg sorterer bliver sendt til genanvendelse

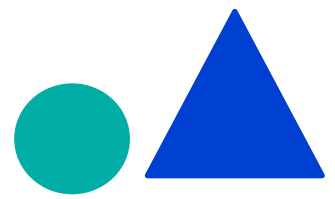
	I alt
Helt enig	20%
Enig	40%
Hverken eller	21%
Uenig	11%
Helt uenig	5%
Ved ikke	2%
I alt	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 15. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg har tillid til, at det affald jeg sorterer bliver sendt til genanvendelse. Opdelt på køn.

	Mand	Kvinde	I alt
Helt enig	21%	19%	20%
Enig	36%	44%	40%
Hverken eller	22%	19%	21%
Uenig	12%	11%	11%
Helt uenig	6%	4%	5%
Ved ikke	2%	3%	2%
I alt	100%	100%	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 16. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg vil gerne have, at man sorterer affaldet ens over hele landet

	I alt
Helt enig	49%
Enig	31%
Hverken eller	13%
Uenig	2%
Helt uenig	2%
Ved ikke	3%
I alt	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 17. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg synes, at offentlige institutioner (skoler, børnehaver, plejehjem mm) skal sortere på samme måde som i private hjem

	I alt
Helt enig	48%
Enig	35%
Hverken eller	10%
Uenig	2%
Helt uenig	2%
Ved ikke	4%
I alt	100%

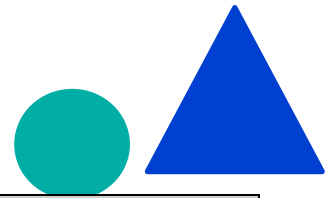
Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Tabel 19. Er du enig eller uenig i følgende udsagn om affaldssortering: Jeg synes, at offentlige institutioner (skoler, børnehaver, plejehjem mm) skal sortere på samme måde som i private hjem. Opdelt på køn.

	Mand	Kvinde	I alt
Helt enig	48%	48%	48%
Enig	31%	38%	35%
Hverken eller	12%	8%	10%
Uenig	2%	2%	2%
Helt uenig	3%	1%	2%
Ved ikke	3%	4%	4%
I alt	100%	100%	100%

Kilde: Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA (n=2.000)

Metode

Undersøgelsen er gennemført blandt et repræsentativt udsnit af befolkningen mellem 18-70 år. I alt er der indsamlet 2000 svar. Dataindsamlingen er foretaget af Userneeds for Ingeniørforeningen, IDA.

Undersøgelsen er afsluttet maj 2020.